

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล
พ.ศ. ๒๕๔๒

สำนักงาน

รกฤษฎีกา

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๒
เป็นปีที่ ๕๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สำนักงาน

รกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

สำนักงาน

รกฤษฎีกา

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

สำนักงาน

รกฤษฎีกา

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอม
ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อสังเกต

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

โดยที่มาตรา ๒๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐
กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งมีอำนาจหน้าที่วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่
ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น
จึงสมควรตรากฎหมายขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และการดำเนินการของคณะกรรมการให้เป็นไปตาม
ที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

สำนักงาน

รกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาด
อำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒”

สำนักงาน

รพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหกลสิบวันนับตั้งแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

วันใช้บังคับ

ข้อสังเกต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๑๐๔ ก หน้า ๕ วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๔๒ และมีผลใช้บังคับ
ในวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๔๘ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร
หรือศาลอื่น ให้พิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดโดยคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธาน
ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่น และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกไม่เกินสี่คนตามที่กฎหมายบัญญัติ เป็นกรรมการ
หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

สำนักงาน

รกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น

บทนิยาม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อสังเกต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ความหมายของคำว่า “ศาล” กำหนดขึ้นตามบทบัญญัติในมาตรา ๒๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น โดยกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด ศาลตามพระราชบัญญัตินี้จึงกำหนดให้หมายถึง ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น

สำนักงาน

“ศาลยุติธรรม” หมายความว่า ศาลทั้งหลายตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม หรือศาลที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นและกำหนดให้อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม หรือกำหนดให้เป็นศาลยุติธรรม
 “ศาลปกครอง” หมายความว่า ศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง
 “ศาลทหาร” หมายความว่า ศาลทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

รกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อสังเกต

ในขั้นการพิจารณาของกรรมาการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕ ที่ประชุมเห็นควรให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ศาลยุติธรรม” คำว่า “ศาลปกครอง” และคำว่า “ศาลทหาร” เพื่อกำหนดความหมายของแต่ละศาลให้ชัดเจน และมีให้เกิดปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับศาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ว่าเป็นศาลตามกฎหมายใด ทั้งนี้ การกำหนดให้ศาลยุติธรรมมีความหมายรวมถึงศาลที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นและกำหนดให้อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม หรือกำหนดให้เป็นศาลยุติธรรม นั้น เพื่อให้มีความหมายถึงศาลชำนาญพิเศษที่เป็นศาลชั้นต้นในศาลยุติธรรม เช่น ศาลแรงงาน ศาลล้มละลาย ศาลภาษีอากร และศาลชำนาญพิเศษอื่นที่จะจัดตั้งขึ้นต่อไปในอนาคต

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงาน

มาตรา ๔ ให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลคณะหนึ่งประกอบด้วยประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ ประธานศาลปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกสี่คนเป็นกรรมการ
 ในกรณีที่มีการจัดตั้งศาลอื่นขึ้น ให้ประธานศาลอื่นนั้นเป็นกรรมการโดยตำแหน่งตามวรรคหนึ่งด้วย
 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและอำนาจหน้าที่อื่นตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการ
 วินิจฉัยชี้ขาด
 อำนาจหน้าที่
 ระหว่างศาล

สำนักงาน

รกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อสังเกต

องค์ประกอบของคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลได้กำหนดให้เป็นไปตามมาตรา ๒๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กล่าวคือ มีประธานศาลฎีกาทำหน้าที่ประธานกรรมการ ประธานศาลปกครองสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกสี่คนเป็นกรรมการ โดยในการพิจารณาของรัฐสภาได้เพิ่มหัวหน้าสำนักตุลาการทหารเข้ามาเป็นกรรมการร่วมด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับศาลซึ่งอยู่ในขอบเขตของคณะกรรมการที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัย

สำหรับประธานศาลอื่นซึ่งมาตรา ๒๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้เป็นกรรมการในคณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลนั้น กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๕ เห็นว่า การกำหนดให้ประธานศาลอื่นเป็นกรรมการในขณะที่ยังไม่มีการจัดตั้งศาลอื่นขึ้นจะทำให้องค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ และอาจก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ได้ ดังนั้น จึงเห็นควรกำหนดให้คณะกรรมการฯ มีองค์ประกอบเฉพาะประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด และผู้ทรงคุณวุฒิอื่นอีกสี่คน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้แม้จะยังไม่มีการจัดตั้งศาลอื่นตามรัฐธรรมนูญ และกำหนดมาตรา ๕ วรรคสอง เพื่อเป็นเงื่อนไขเพิ่มเติมกรณีที่มีการจัดตั้งศาลอื่น ก็ให้ประธานศาลอื่นร่วมเป็นกรรมการด้วยโดยอัตโนมัติ

มาตรา ๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วยบุคคล ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรม ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา จำนวนหนึ่งคน
- (๒) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด จำนวนหนึ่งคน
- (๓) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุด จำนวนหนึ่งคน
- (๔) ผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ด้านกฎหมายที่มีใช่เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาล ซึ่งได้รับการคัดเลือกจากกรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๑) (๒) และ (๓) จำนวนหนึ่งคน

กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อสังเกต

ในการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕ ที่ประชุมได้อภิปรายเกี่ยวกับบุคคลที่จะเข้ามาทำหน้าที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเห็นว่า สมควรให้บุคคลผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาคดีในแต่ละศาลเข้ามาทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคคลดังกล่าวไม่จำเป็นต้องดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหรือตุลาการในขณะที่ได้รับเลือก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้และประสบการณ์ซึ่งอาจพ้นจากตำแหน่งเนื่องจากเกษียณอายุราชการ เช่น อดีตประธานศาลฎีกา เข้ามาทำหน้าที่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้

สำหรับกรณีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการคัดเลือกจากที่ประชุมใหญ่ศาลอื่นที่จะจัดตั้งขึ้น ที่ประชุมเห็นว่าปัจจุบันยังไม่มีการจัดตั้งศาลอื่น หากกำหนดให้ต้องมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากศาลอื่น ก็จะเป็นผลทำให้องค์ประกอบของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิไม่สมบูรณ์ ดังนั้น เมื่อจะได้มีการจัดตั้งศาลอื่นขึ้นใหม่ ก็สมควรจะแก้ไขมาตรา ๕ ให้สอดคล้องกับการจัดตั้งศาลนั้น โดยเพิ่มกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากศาลอื่นเป็นอีกอนุมาตราหนึ่ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์

(๓) ไม่เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ

(๔) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่รับผิดชอบในการบริหารพรรคการเมือง สมาชิกพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง

(๕) ไม่เป็นกรรมการ ผู้จัดการ ที่ปรึกษา ลูกจ้าง หรือดำรงตำแหน่งอื่นใด ที่มีลักษณะคล้ายกันในบริษัท ห้างหุ้นส่วน หรือธุรกิจเอกชนในรูปแบบอื่น

ข้อสังเกต

มาตรา ๖ (๒) กำหนดคุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ เพื่อให้สอดคล้องกับอายุของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๑๒๕^๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

คุณสมบัติและ
ลักษณะต้องห้าม
ของกรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๗ ในการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ประธานกรรมการแจ้งไปยังประธานของศาลแต่ละศาล และหัวหน้าสำนักตุลาการทหารสำหรับศาลทหาร เพื่อดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๑) (๒) หรือ (๓) และเสนอรายชื่อต่อประธานกรรมการให้กรรมการโดยตำแหน่งและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๑) (๒) และ (๓) ประชุมร่วมกันคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๔)

วิธีการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ที่ประชุมใหญ่ของศาลแต่ละศาล แล้วแต่กรณี เป็นผู้กำหนด สำหรับกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๔) ให้รับสมัครจากผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖ วิธีการรับสมัครและการคัดเลือกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ที่ประชุมร่วมกันตามวรรคสองกำหนด

ให้ประธานกรรมการประกาศรายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในราชกิจจานุเบกษา

การแต่งตั้งและ
วิธีการคัดเลือก
กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันประกาศรายชื่อกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในราชกิจจานุเบกษา

ถ้ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิว่างลง ให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างโดยเร็ว ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๗ และให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับการคัดเลือกใหม่มีวาระอยู่ในตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง

วาระการดำรง
ตำแหน่งของ
กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

^๒ มาตรา ๑๒๕ บุคคลผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๐๗ (๕)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในระหว่างที่ยังมิได้คัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสองและยังมิได้มีการเหลืออยู่เกินกึ่งหนึ่ง ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ แต่ต้องไม่เกินสามสิบวัน

ข้อสังเกต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ในการประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕ ที่ประชุมได้อภิปรายว่า วาระการดำรงตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิควรมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี เพื่อมิให้มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิบ่อยครั้ง ประกอบกับกรรมการโดยตำแหน่งมักจะเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการที่ใกล้เกษียณอายุราชการ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการจึงอาจจะมีเพียง ๑-๒ ปี หากมีการเปลี่ยนแปลงกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน อาจจะทำให้คำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ เกิดความไม่แน่นอนอันเนื่องมาจากขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนการเข้ารับตำแหน่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒินั้น ที่ประชุมเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวมิได้มีผลเกี่ยวข้องกับคดี เนื่องจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีใช้เป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการประจำศาล ดังนั้น ควรเข้ารับตำแหน่งได้เกินกว่า ๒ วาระติดต่อกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- (๖) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใด ถ้าคู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องเห็นว่า คดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่รับฟ้องก่อนวันสืบพยานสำหรับ ศาลยุติธรรมหรือศาลทหาร หรือก่อนวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกสำหรับศาลปกครองหรือศาลอื่น ในการนี้ให้ศาลที่รับฟ้องรอการพิจารณาไว้ชั่วคราว และให้จัดทำความเห็นส่งไปให้ศาลที่คู่ความ ร้องว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจโดยเร็ว ในกรณีเช่นว่านี้ให้ศาลที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การดำเนินการในกรณีที่มีเหตุสงสัยเกี่ยวกับเขตอำนาจระหว่างศาล

(๑) ถ้าศาลที่ส่งความเห็นมีความเห็นว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของศาลตน และศาลที่รับความเห็นมีความเห็นพ้องกับศาลดังกล่าว ให้แจ้งความเห็นไปยังศาลที่ส่งความเห็นเพื่อมีคำสั่งให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลเดิมต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๒) ถ้าศาลที่ส่งความเห็นมีความเห็นว่าคดีนั้นอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่งที่คู่ความอ้าง และศาลที่รับความเห็นมีความเห็นพ้องกับศาลดังกล่าว ให้แจ้งความเห็นไปยังศาลที่ส่งความเห็นเพื่อมีคำสั่งให้โอนคดีไปยังศาลนั้น หรือสั่งจำหน่ายคดีเพื่อให้คู่ความไปฟ้องศาลที่มีเขตอำนาจ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๓) ถ้าศาลที่ส่งความเห็นและศาลที่รับความเห็นมีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องเขตอำนาจศาลในคดีนั้น ให้ศาลที่ส่งความเห็นส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด ให้เสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง แต่ถ้ามีเหตุจำเป็นให้คณะกรรมการลงมติให้ขยายเวลาออกไปได้ไม่เกินสามสิบวัน โดยให้บันทึกเหตุแห่งความจำเป็นนั้นไว้ด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

การดำเนินการในกรณีที่มีเหตุสงสัยเกี่ยวกับเขตอำนาจระหว่างศาล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเขตอำนาจศาลตามวรรคหนึ่ง (๓) ให้เป็นที่สิ้นสุด และมีให้ศาลที่อยู่ในลำดับสูงขึ้นของศาลตามวรรคหนึ่งยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาอีก

สำนักงาน

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับกรณีที่ศาลเห็นเอง ก่อนมีคำพิพากษาด้วยโดยอนุโลม

กฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อสังเกต

สำนักงาน

มาตรา ๑๐ (๒) กำหนดให้กรณีที่ศาลที่รับความเห็นมีความเห็นพ้องกับศาลที่ส่งความเห็นเห็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลที่รับความเห็น ให้ศาลที่ส่งความเห็นมีคำสั่งให้โอนคดีไปยังศาลที่รับความเห็น หรือสั่งจำหน่ายคดีเพื่อให้คู่ความไปฟ้องศาลที่มีเขตอำนาจ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรม ซึ่งที่ประชุมกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕ เห็นควรกำหนดให้เป็นดุลยพินิจของศาลที่จะโอนคดีหรือจำหน่ายคดีนั้นจะได้ดำเนินการตามความเหมาะสมในแต่ละคดี โดยจะต้องคำนึงถึงภาระของโจทก์หรือผู้ฟ้องคดี และคู่ความทั้งหลายที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาในการยื่นคำฟ้องหรือคำร้อง และอายุความแห่งคดีที่อาจสิ้นสุดลงในขณะที่ฟ้องคดีในศาลที่รับความเห็นนั้น เพื่อมิให้ปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาลเป็นเหตุแห่งความล่าช้า อันจะทำให้โจทก์หรือผู้ฟ้องคดีเสียประโยชน์และไม่ได้รับความยุติธรรม

สำนักงาน

มาตรา ๑๐ วรรคสอง กำหนดให้ศาลที่อยู่ในลำดับสูงขึ้นของศาลตามวรรคหนึ่ง ไม่อาจยกเรื่องเขตอำนาจศาลขึ้นพิจารณาอีก เนื่องจากเรื่องเขตอำนาจระหว่างศาลสมควรมติในศาลชั้นต้นไม่ว่าด้วยคู่ความเห็นเองหรือศาลเป็นผู้ยกประเด็นดังกล่าวขึ้นพิจารณา เนื่องจากกระบวนการวิธีพิจารณาในศาลควรชอบด้วยกฎหมายมาแต่ต้น หากศาลในลำดับสูงขึ้นไปยกขึ้นพิจารณาในภายหลังโดยมิได้รับฟังข้อเท็จจริงอย่างละเอียดดังเช่นศาลชั้นต้น ก็อาจเป็นเหตุให้คดีของโจทก์หรือผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความยุติธรรม ส่วนคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุดที่จะพิจารณาพิพากษามาตรา ๑๑^๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ เช่น คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎ นั้น คู่ความฝ่ายที่ถูกฟ้องคดีหรือศาลปกครองสูงสุดสามารถนำประเด็นเกี่ยวกับเขตอำนาจระหว่างศาลมาพิจารณาได้ เนื่องจากถือเป็นศาลที่รับฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง มิได้อยู่ในสถานะเป็นศาลที่อยู่ในลำดับสูงขึ้นไปตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๓ มาตรา ๑๑ ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้

สำนักงาน

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทตามที่ที่ประชุมใหญ่ตุลาการ
ในศาลปกครองสูงสุดประกาศกำหนด

สำนักงาน

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา หรือกฎที่ออกโดย
คณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

สำนักงาน

(๓) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลปกครองสูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๔) คดีที่อุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

สำเนา ๑. ประเด็นโต้แย้งเรื่องที่พิพาท อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม

กรณีที่มีมูลเหตุแห่งคดียังมีประเด็นโต้แย้งว่าที่พิพาทเป็นของโจทก์หรือจำเลย คดีจำต้องวินิจฉัยให้ได้ข้อยุติเสียก่อนว่าที่พิพาทเป็นของฝ่ายใด อันอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรม เช่น กรณีฟ้องคดีให้เพิกถอน ส.ป.ก. เมื่อโจทก์อ้างว่าการออก ส.ป.ก. ที่ที่ดินของโจทก์ และจำเลยโต้แย้งว่าที่พิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน คดีจึงต้องพิจารณาว่าที่ดินเป็นของโจทก์หรือจำเลย (คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๓) ฟ้องเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงที่ออกทับที่ดินของโจทก์ กับให้จำเลยรื้อถอนหลักแนวเขตที่ดิน ต้องพิจารณาเสียก่อนว่าที่พิพาทเป็นของโจทก์หรือเป็นส่วนหนึ่งของหนองน้ำสาธารณประโยชน์ (คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๕๓) ฟ้องเพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง คดีต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่พิพาทเป็นของโจทก์หรือเป็นที่ราชพัสดุ (คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๕๓) ฟ้องเพิกถอนคำสั่งการรังวัดที่ดินเพื่อขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่พิพาทเป็นของโจทก์หรือเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินสาธารณประโยชน์ (คำวินิจฉัยที่ ๓๗-๔๓/๒๕๕๓) ฟ้องขับไล่ ผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งว่าที่ดินอยู่ในเขตเวนคืน คดีต้องพิจารณาว่าที่ดินเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ (๔๔/๒๕๕๓) ฟ้องเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินพิพาท กับให้ออกโฉนดที่ดินพิพาทให้โจทก์ คดียังไม่ยุติว่าที่พิพาทเป็นของโจทก์หรือไม่ (คำวินิจฉัยที่ ๕๕/๒๕๕๓) การกระทำของเจ้าพนักงานจะเป็นละเมิดบุกรุกที่ดินพิพาทหรือไม่ จำต้องพิจารณาเสียก่อนว่าที่ดินพิพาทเป็นของโจทก์หรือสาธารณะสมบัติของแผ่นดินโดยโจทก์ยกให้ (คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๒) แม้คู่กรณีจะโต้แย้งเกี่ยวกับการรังวัดโฉนดที่ดินว่าดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ แต่คำขอของผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้รังวัดและแก้ไขโฉนดให้ถูกต้องเพื่อมิให้รุกร้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการโต้แย้งสิทธิในที่ดิน (คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๓) โจทก์ฟ้องว่าจำเลยรุกร้าที่ดินของโจทก์ จำเลยโต้แย้งว่าถนน ท่อประปา และเสาไฟฟ้าอยู่ในที่ดินซึ่งเจ้าของเดิมอุทิศให้เป็นถนนสาธารณะ จึงต้องพิจารณาเสียก่อนว่าที่พิพาทเป็นของโจทก์หรือเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน (คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๕๓) โจทก์กล่าวอ้างว่าจำเลยเป็นเจ้าของหน้าที่ของรัฐนาที่งอกริมตลิ่งของโจทก์ไปให้เช่าโดยไม่ชอบ จำเลยโต้แย้งว่าที่พิพาทเป็นที่ขายตลิ่งน้ำท่วมถึงและเป็นที่ราชพัสดุ (คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๓) สร้างถนนรุกร้าที่ดินที่โจทก์อ้างว่าเป็นของตน ส่วนจำเลยอ้างว่าที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์ อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมที่จะพิจารณาพิพากษา (คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๕๒) การขอให้เพิกถอนคำสั่งไม่เพิกถอนโฉนด จะต้องได้ความก่อนว่าที่ดินตามโฉนดเป็นของใคร จึงจะมีคำสั่งได้ ศาลยุติธรรมจึงมีอำนาจพิจารณาคดี (คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๑) กรณีโจทก์ฟ้องหน่วยงานของรัฐขอให้เพิกถอนคำสั่งยึดและขายทอดตลาดที่ดินที่มีชื่อบุคคลอื่นเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์แทน จะต้องพิจารณาให้ได้ความเสียก่อนว่าที่พิพาทเป็นของโจทก์จริงหรือไม่ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษา (คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๓)

๒. กรณีการฟ้องคดีโดยอาศัยเหตุแห่งการฟ้องคดีสืบเนื่องจากผลของคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีก่อน ข้อพิพาทข้อที่จะได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ศาลเดียวกัน ศาลยุติธรรมจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี เช่น โจทก์ฟ้องหน่วยงานของรัฐอ้างว่าได้รับความเสียหายจากคำพิพากษาศาลฎีกา และมูลเหตุแห่งคดีนี้เป็นผลเนื่องมาจากคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าว ข้อพิพาทในคดีนี้ข้อที่จะได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ศาลเดียวกัน คือ ศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๓)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓. กรณีการฟ้องบริษัทมหาชนจำกัดซึ่งถือเป็นรัฐวิสาหกิจว่ากระทำความผิดเป็นผู้ฟ้องคดีเป็นคดีเกี่ยวกับการกระทำความผิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายอยู่ในอำนาจศาลปกครอง เช่น เอกชนฟ้องบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) ว่าติดตั้งตู้ผ่านและเสาโทรศัพท์บนที่ดินของผู้ฟ้องคดีและกีดขวางทางออกที่ดินโดยไม่ได้รับอนุญาต (คำวินิจฉัยที่ ๔๕/๒๕๕๓)

๔. กรณีเอกชนฟ้องขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีเกี่ยวกับการเลิกจ้างโดยไม่จ่ายค่าชดเชย การใช้อำนาจของรัฐมนตรีเป็นการใช้อำนาจในฐานะเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ถือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยที่ ๔๘/๒๕๕๓) คดีที่หน่วยงานทางปกครองเลิกจ้างลูกจ้างโดยไม่เป็นธรรม เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสภาพการจ้าง โจทก์กับจำเลยอยู่ในฐานะลูกจ้างกับนายจ้างตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ มิใช่ความสัมพันธ์ทางกฎหมายมหาชน ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษา (คำวินิจฉัยที่ ๙/๒๕๕๒) ข้อพิพาทตามสัญญาจ้างผู้อำนวยความสะดวกการคลังสินค้าเป็นสัญญาจ้างแรงงาน การฟ้องว่าจำเลยเลิกจ้างไม่เป็นธรรม จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลแรงงาน (คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๑) โจทก์ไม่ได้รับการแต่งตั้งเลื่อนระดับเป็นพนักงานส่งเสริมการท่องเที่ยวระดับ ๖ ทั้งที่เป็นผู้มีคุณสมบัติครบถ้วน เมื่อจำเลยเป็นรัฐวิสาหกิจนิติสัมพันธ์ระหว่างโจทก์และจำเลยจึงอยู่ในฐานะนายจ้างและลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ กรณีถือเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย (คำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๕๑)

๕. การปฏิบัติหน้าที่ครูผู้ฝึกสอนตลอดจนการควบคุมดูแลนักเรียน มิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมาย ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย เช่น เอกชนฟ้องหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ว่าเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมนักเรียนในขณะฝึก และประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้นักเรียนถึงแก่ความตาย การปฏิบัติหน้าที่ของครูผู้สอนตลอดจนการควบคุมดูแลนักเรียนเป็นอำนาจหน้าที่โดยทั่วไปของครูผู้สอน มิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมาย จึงมิใช่เหตุละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ (คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๒) การดูแลความปลอดภัยในการเตรียมเครื่องมือการเรียนการสอน การป้องกันอันตรายอันจะเกิดจากการฝึกและการเรียนการสอน การจัดให้มีเครื่องมือเตือนภัย สัญญาณหรือเครื่องหมายต่างๆ สำหรับการสอนวิชาช่างแผนกช่างกล การระมัดระวังดูแลนักเรียน เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทั่วไปของครูผู้สอนเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุผล หาใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายแต่อย่างใดไม่ ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย (คำวินิจฉัยที่ ๓๒/๒๕๕๑)

๖. กรณีการฟ้องเอกชนและฟ้องหน่วยงานของรัฐเป็นจำเลยร่วมกัน แต่ศาลจำต้องพิจารณาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างโจทก์และจำเลยซึ่งเป็นเอกชนให้เป็นที่ยุติเสียก่อนจึงจะพิจารณาประเด็นปัญหาระหว่างโจทก์ซึ่งเป็นเอกชนกับจำเลยซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐได้ ข้อพิพาทเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกันและมูลความแห่งคดีเป็นการชำระหนี้ที่ไม่อาจแบ่งแยกได้คดีจึงอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม เช่น การมอบอำนาจให้ทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินพิพาทและเจ้าพนักงานจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยชอบด้วยกฎหมายและเป็นละเมิดต่อโจทก์หรือไม่ จำต้องวินิจฉัยให้ได้ความเสียก่อนว่าการมอบอำนาจเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ศาลยุติธรรมจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษาไปถึงความชอบด้วยกฎหมายของการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม (คำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๒)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๗. **คดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หรือกิจการทางศาสนาขององค์กรศาสนา เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม**

เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจหรือดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หรือคดีเกี่ยวกับการดำเนินกิจการทางศาสนาขององค์กรศาสนา เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม จะพิจารณา เช่น ไม่คืนไม้ของกลางที่ได้ยึดไว้ภายหลังพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๕๒) การขอให้เพิกถอนประกาศและคำสั่งของคณะกรรมการอิสลามประจำจังหวัด และคณะกรรมการอิสลามแห่งประเทศไทย (คำวินิจฉัยที่ ๒๖/๒๕๕๒) ผู้บัญชาการเรือนจำนำผู้ต้องโทษ กักขังแทนโทษจำคุกไปกักขังในเรือนจำอันไม่ใช่สถานที่กักขัง เป็นการปฏิบัติตามคำพิพากษา อันเป็นขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๕๒) เอกชนฟ้อง สำนักงานอัยการสูงสุดเนื่องมาจากพนักงานอัยการสั่งฟ้องและยื่นฟ้องโจทก์เป็นคดีอาญาโดยไม่ปฏิบัติตาม ขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ขอบังคับให้จำเลยชดใช้ค่าเสียหาย ศาลยุติธรรม มีอำนาจตรวจสอบ (คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๒) ยึดรถยนต์ของผู้ต้องหาในคดีอาญาเสพติดเพื่อนำออก ขายทอดตลาดเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ และเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่การยื่นคำร้องของพนักงานอัยการ ต่อศาลยุติธรรม อันเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกับการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ศาลยุติธรรมมีอำนาจในการตรวจสอบขั้นตอนดังกล่าว (คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๕๒) ยึดรถยนต์ตาม พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นขั้นตอนที่นำไปสู่การยื่นคำร้องของพนักงานอัยการต่อศาลยุติธรรม เพื่อให้ศาลไต่สวนและ สั่งริบทรัพย์สินนั้น ศาลยุติธรรมย่อมมีอำนาจในการตรวจสอบขั้นตอนกระบวนการดังกล่าว (คำวินิจฉัยที่ ๒๕/๒๕๕๑) ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการจับกุม ค้น และยึดทรัพย์สินที่กระทำโดยเจ้าหน้าที่ ของรัฐตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คดีจึงอยู่ในอำนาจควบคุมตรวจสอบ ของศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยที่ ๓๑/๒๕๕๑) การจับ ยึดของกลาง รวมทั้งการเปรียบเทียบตาม พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นขั้นตอนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คดีอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๕๑)

๘. กรณีที่เอกชนฟ้องเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยกล่าวอ้างว่าคำสั่งของจำเลยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย แต่มีคำขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา ถือว่าเป็นการฟ้องคดีเพื่อให้ ลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญา คดีจึงอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม เช่น ฟ้องอ้างว่าจำเลย มีคำสั่งให้โจทก์พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่ชอบ แต่มีคำขอให้ ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา (คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๒)

๙. สัญญาที่หน่วยงานทางปกครองทำขึ้นกับเอกชนเพื่อให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะ เป็นสัญญาทางปกครอง ศาลปกครองจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษา เช่น สัญญาจ้างเหมาบริษัท โจทก์ให้ส่งเจ้าหน้าที่ต้อนรับไปประจำที่สำนักงานเขตของจำเลย เป็นสัญญามอบให้โจทก์เข้าร่วม ดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะ จึงเป็นสัญญาทางปกครอง อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง (คำวินิจฉัยที่ ๘/๒๕๕๒) สัญญาฝากเก็บ แปรสภาพ และจัดจำหน่ายข้าว ในโครงการรับจำนำ ข้าวเปลือกนาปี เป็นการทำสัญญาให้จำเลยเข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะ รวมถึงสัญญาค้าประกัน ซึ่งเป็นสัญญาอุปกรณ์ จึงอยู่ในอำนาจศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษา (คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๕๒)

สัญญาที่หน่วยงานของรัฐว่าจ้างเอกชนเพื่อจัดหาพนักงานอำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้โดยสารและผู้ให้บริการ ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เป็นสัญญาทางปกครอง เนื่องจากเป็นสิ่งที่จำเป็นในการให้บริการสาธารณะของจำเลย (คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๑)

๑๐. สัญญาที่หน่วยงานทางปกครองทำขึ้นกับเอกชนเพื่อประโยชน์สำหรับการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานทางปกครอง สัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาทางปกครองเช่นกัน เช่น สัญญาซื้อขายเครื่องผลิตปุ๋ยหมักและก๊าซชีวภาพและเครื่องเย็บกระสอบอุตสาหกรรม พร้อมฝีกอบรมกลุ่มเกษตรกร เป็นภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นสัญญาทางปกครอง ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย (คำวินิจฉัยที่ ๑๑/๒๕๕๑) สัญญาซื้อขายครุภัณฑ์เครื่องคอมพิวเตอร์ระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับเอกชน เป็นการนำไปใช้ในการเรียนการสอนการศึกษา ค้นคว้าหาข้อมูล ซึ่งเป็นภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะ ถือเป็นสัญญาทางปกครอง อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๑) สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารกรมการปกครองเป็นการก่อสร้างเพื่อวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติตามภารกิจ ซึ่งเป็นบริการสาธารณะ จึงเป็นสัญญาทางปกครอง (คำวินิจฉัยที่ ๙/๒๕๕๑) สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารที่ทำงานศาลจังหวัดสมุทร เป็นสัญญาทางปกครอง เนื่องจากการจัดให้มีอาคารเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัย (คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๒)

๑๑. สัญญาก่อสร้างที่เป็นไปเพื่อสาธารณะประโยชน์เป็นสัญญาทางปกครอง แต่หากเอกชนผู้รับจ้างได้ว่าจ้างเอกชนรายอื่นเข้าทำงานก่อสร้างบางส่วน แม้จะมีการโอนสิทธิเรียกร้องในเงินค่าจ้างจากหน่วยงานของรัฐให้กับเอกชนรายอื่นนั้น ก็ถือว่าเป็นการทำสัญญาทางแพ่งระหว่างเอกชนด้วยกันเอง คดีจึงอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม เช่น สัญญาจ้างก่อสร้างตลาดสดเทศบาล เป็นสัญญาทางปกครอง แต่การที่ผู้รับจ้างได้ว่าจ้างโจทก์ให้ติดตั้งโครงหลังคาตลาดสดเทศบาล และโอนสิทธิเรียกร้องในเงินค่าจ้างตามสัญญาหลักให้กับโจทก์ ถือเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนด้วยกันเองตามสัญญาแพ่ง หาใช่เป็นข้อพิพาทโดยตรงตามสัญญาจ้างก่อสร้างตลาดสดเทศบาลไม่ โจทก์มีเพียงสิทธิที่จะรับเงินค่าจ้างจากหน่วยงานทางปกครองโดยตรง (คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๓)

๑๒. สัญญาก่อสร้างอาคารบนที่ราชพัสดุ โดยให้สิทธิเอกชนเช่าที่ดินและอาคารเป็นเวลา ๒๐ ปี และหน่วยงานทางปกครองได้รับเงินและกรรมสิทธิ์ในอาคารเป็นค่าตอบแทน เป็นสัญญาในทางแพ่ง มิใช่สัญญาสัมปทาน หรือสัญญาให้จัดทำบริการสาธารณะ จึงอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม (คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๒)

๑๓. สัญญาระหว่างเอกชนและหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นไปเพื่อประโยชน์เฉพาะกลุ่มบุคคลหรือเพื่อประโยชน์เชิงธุรกิจ ไม่เป็นสัญญาทางปกครอง ข้อพิพาทอันเกิดจากสัญญาดังกล่าวเป็นข้อพิพาทที่ศาลยุติธรรมมีอำนาจพิจารณาพิพากษา เช่น สัญญาจ้างปลูกกล้วยให้หน่วยงานทางปกครองเพื่อประโยชน์เฉพาะกลุ่มเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพสวนยาง มิใช่สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะอันจะเป็นสัญญาทางปกครอง (คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๕๓) สัญญากู้ยืมเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเงินไปให้เกษตรกรกู้ยืม เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางแพ่ง (คำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๕๓) บันทึกข้อตกลงในการรับสลากแบบเลขท้าย ๓ ตัว และ ๒ ตัว เพื่อนำไปจำหน่ายชั่วคราวมิใช่สัญญาสัมปทานหรือจัดทำบริการสาธารณะ แต่เป็นสัญญาทางแพ่ง อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมที่จะพิจารณาวินิจฉัย (คำวินิจฉัยที่ ๓๓/๒๕๕๑) การเคหะแห่งชาติเป็นหน่วยงานทางปกครองที่มีวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ทั้งในลักษณะที่เป็นการใช้อำนาจทางปกครอง และในลักษณะของการดำเนินการที่เป็นการประกอบกิจการในเชิงธุรกิจซึ่งเป็นเรื่องทางแพ่ง สัญญาเช่าห้องพักอาศัยไม่มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทานหรือจัดทำบริการสาธารณะ แต่เป็นคดีพิพาท

ในทางแพ่ง (คำวินิจฉัยที่ ๒๘/๒๕๕๑) บันทึกตกลงการจ้างเหมาทำอาหารว่างในวันที่มีการเรียนการสอน มิใช่การจัดหาเครื่องมือสำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะให้บรรลุผล ประกอบกับข้ออ้างของโจทก์เกี่ยวกับการจัดทำเอกสารซึ่งเป็นกระบวนการภายในของฝ่ายปกครอง มิใช่ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการปฏิบัติตามขั้นตอนตามกฎหมาย กรณีจึงไม่ใช่คดีปกครอง (คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๕๑)

๑๔. สัญญาหลักเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลใด สัญญาอุปกรณีย่อมอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลนั้นด้วย เช่น หน่วยงานทางปกครองฟ้องพนักงานให้รับผิดชอบตามสัญญาฝึกบินเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง สัญญาค้ำประกันเป็นสัญญาอุปกรณ์ ศาลปกครองจึงมีอำนาจพิจารณาพิพากษา (คำวินิจฉัยที่ ๒๙/๒๕๕๓)

๑๕. การเวนคืนที่ดินเพื่อสร้างทางหลวงเป็นการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค ต้องมีการทำสัญญาซื้อขายที่ดิน จึงเป็นนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายมหาชนและเป็นสัญญาทางปกครอง เมื่อผู้ครอบครองที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนไม่สามารถนำที่ดินดังกล่าวไปออกโฉนดได้ จึงเป็นเหตุสืบเนื่องจากสัญญาซื้อขายที่ดิน คดีจึงอยู่ในอำนาจศาลปกครอง (คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑)

๑๖. กรณีการฟ้องให้เพิกถอนสัญญาระหว่างเอกชนกับหน่วยงานของรัฐ ซึ่งต้องพิจารณาให้มีความก่อนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ คดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง เช่น การเพิกถอนสัญญาเช่าที่ราชพัสดุ โดยโต้แย้งว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการจัดให้เช่าโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ (คำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๕๓)

๑๗. กรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับฟ้องเพราะฟ้องไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ไม่ใช่คำสั่งไม่รับฟ้องเพราะเหตุแห่งคดีอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง ไม่เป็นเหตุที่คณะกรรมการจะยกขึ้นพิจารณาได้ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ เช่น คดีก่อนศาลปกครองสูงสุดไม่รับคำฟ้องเนื่องจากเห็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลอุทธรณ์ แต่ศาลอุทธรณ์ก็สั่งไม่รับคำร้องเนื่องจากกฎหมายมิได้กำหนดให้ผู้ร้องใช้สิทธิอุทธรณ์ ต่อมาผู้ฟ้องคดีจึงนำเรื่องดังกล่าวฟ้องยังศาลปกครองกลาง ดังนั้น ศาลปกครองกลางจึงเป็นศาลแรกที่รับคำฟ้อง กรณีไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๐ วรรคสาม หรือมาตรา ๑๒ วรรคสอง จึงต้องจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบความ (คำวินิจฉัยที่ ๒๒/๒๕๕๒)

๑๘. คดีระหว่างเอกชนกับการใช้อำนาจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมที่จะพิจารณาวินิจฉัย เช่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งยื่นฟ้องสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งว่ามติเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของโจทก์อันเนื่องมาจากโจทก์กระทำการเกี่ยวกับการเลือกตั้งโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมนั้น ทำให้โจทก์เสียหาย เสียอนาคตและความเจริญรุ่งเรืองในทางการเมือง เมื่อเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ ไม่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาล คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลปกครอง (คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๕๒) แต่หากข้อพิพาทเกิดขึ้นในชั้นการพิจารณาวินิจฉัยขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ มิได้เป็นข้อพิพาทที่เกิดจากการใช้อำนาจขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ คดีอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครอง เช่น ผู้สมัครรับเลือกตั้งยื่นฟ้องกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าไม่ประกาศผลการเลือกตั้ง มีเจตนาถ่วงล่าช้าของโจทก์ เมื่อข้อพิพาทอยู่ในขั้นตอนการเสนอสำนวนและความเห็นของคณะกรรมการเพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยข้อเท็จจริงในสำนวนประกอบถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหาของโจทก์ จึงเป็นข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการในขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อนำไปสู่การวินิจฉัยชี้ขาดที่จะเป็นการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ (คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๕๒)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๑๙. คำร้องของจำเลยมีลักษณะเป็นการขอให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดเบื้องต้น

ในปัญหาข้อกฎหมายตามมาตรา ๒๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แม้คำร้องไม่มีลักษณะเป็นคำร้องการโต้แย้งเขตอำนาจศาล แต่เมื่อจำเลยได้ยื่นคำร้องต่อศาลเป็นการเฉพาะ ประกอบกับ คำให้การที่โต้แย้งว่าโจทก์ต้องฟ้องคดีต่อศาลปกครองไม่ใช่ศาลยุติธรรม และรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลแสดงให้เห็นว่าคู่ความทุกฝ่ายเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับเหตุแห่งการยื่นคำร้องในกรณีนี้ของจำเลย จึงอนุมานได้ว่าคำร้องโต้แย้งเขตอำนาจศาลตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (คำวินิจฉัยที่ ๑๘/๒๕๕๒)

๒๐. กรณีที่โจทก์ถอนฟ้องจำเลยบางคนซึ่งยื่นคำร้องโต้แย้งเขตอำนาจศาล และศาลแพ่งมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง ประเด็นจึงไม่เป็นประโยชน์ที่คณะกรรมการฯ จะต้องพิจารณาต่อไป (คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๑)

๒๑. กรณีที่ศาลเห็นเอง ต้องเป็นกรณีที่ศาลเห็นว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจศาลอื่น เมื่อศาลมีความเห็นว่าคดีอยู่ในอำนาจของศาลตนเอง จึงไม่ต้องด้วยบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ (คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๕๑)

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่คณะกรรมการได้วินิจฉัยชี้ขาดว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของศาลที่รับฟ้อง ให้ศาลนั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป แต่ถ้าวินิจฉัยชี้ขาดว่าคดีอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง ให้ศาลที่รับฟ้องส่งโอนคดีหรือส่งจำหน่ายคดีเพื่อให้คู่ความไปฟ้องศาลที่มีเขตอำนาจ ทั้งนี้ ตามที่ศาลเห็นสมควรโดยคำนึงถึงประโยชน์แห่งความยุติธรรม

คำวินิจฉัยของ
คณะกรรมการฯ

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่มีการนำคดีซึ่งมีข้อเท็จจริงเรื่องเดียวกันฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจแตกต่างกันตั้งแต่สองศาลขึ้นไป ถ้าคู่ความหรือศาลเห็นว่าคดีนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลใดศาลหนึ่งที่รับฟ้อง ให้นำความในมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาลใด แต่ศาลนั้นไม่รับฟ้องเพราะเหตุว่าคดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของอีกศาลหนึ่ง เมื่อมีการฟ้องคดีต่ออีกศาลหนึ่งแล้วหากศาลดังกล่าวเห็นว่าคดีนั้นไม่อยู่ในเขตอำนาจเช่นกัน ให้ศาลนั้นส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัย โดยให้นำความในมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) และมาตรา ๑๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การดำเนินการ
ในกรณีที่มีการ
ฟ้องหรือไม่รับ
ฟ้องในศาลที่มี
เขตอำนาจ
แตกต่างกัน
ตั้งแต่สองศาล
ขึ้นไป

ข้อสังเกต

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๒ มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากคำพิพากษาที่วินิจฉัยโดยศาลต่างระบบขัดแย้งกัน อันจะทำให้การปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลใดศาลหนึ่งไม่บรรลุผล จึงสมควรกำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลเป็นผู้พิจารณาและวินิจฉัยว่าคดีควรอยู่ในเขตอำนาจของศาลใด อย่างไรก็ดี ในกรณีที่คำพิพากษาของศาลต่างระบบขัดแย้งกัน คณะกรรมการฯ ก็อาจพิจารณาวินิจฉัยในเรื่องเขตอำนาจของศาลโดยใช้อำนาจตามมาตรา ๑๔ ได้เช่นกัน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

๑. เมื่อเอกชนฟ้องหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อศาลยุติธรรม และศาลปกครอง อันเป็นกรณีที่มีการนำคดีซึ่งมีข้อเท็จจริงเรื่องเดียวกันฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจแตกต่างกัน เมื่อจำเลยโต้แย้งเขตอำนาจศาลต่อศาลยุติธรรมแล้ว แต่ศาลยุติธรรมได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการฯ เป็นผู้วินิจฉัย โดยมีได้จัดทำความเห็นแล้วส่งไปให้ศาลปกครองจัดทำความเห็นเกี่ยวกับเขตอำนาจศาลเสียก่อน กรณีจึงไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) คณะกรรมการฯ เห็นควรให้จำหน่ายเรื่องออกจากสารบบความ (คำวินิจฉัยที่ ๑๗/๒๕๕๒)

มาตรา ๑๓ ในการโอนคดีตามคำสั่งศาลตามพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าบรรดา กระบวนพิจารณาที่ได้ดำเนินการไปแล้วในศาลที่มีคำสั่งโอนคดีเป็นกระบวนพิจารณาของศาล ที่รับโอนคดีด้วย เว้นแต่ศาลที่รับโอนคดีจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

การโอนคดีไป
ยังอีกศาลหนึ่ง

เมื่อมีเหตุต้องฟ้องคดีใหม่ต่อศาลที่มีเขตอำนาจ อันเนื่องจากการดำเนินการ ตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าอายุความหรือกำหนดเวลาในการฟ้องคดีครบกำหนดไปแล้วในระหว่าง การพิจารณาของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี หรือจะครบกำหนดก่อนหกสิบวัน นับแต่วันที่มีคำสั่งของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี ให้ขยายอายุความหรือกำหนดเวลา การฟ้องคดีออกไปจนถึงหกสิบวันนับแต่วันที่มีคำสั่งของศาลหรือของคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี

การขยาย
อายุความหรือ
กำหนดเวลา

มาตรา ๑๔ ถ้ามีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ถึงที่สุดระหว่างศาลขัดแย้งกันในคดีที่มี ข้อเท็จจริงเป็นเรื่องเดียวกัน จนเป็นเหตุให้คู่ความไม่ได้รับการเยียวยาความเสียหายหรือไม่ได้รับ ความเป็นธรรมหรือมีความขัดแย้งในเรื่องฐานะหรือความสามารถของบุคคล คู่ความ หรือบุคคล ซึ่งได้ประสบผลกระทบโดยตรงจากคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ เพื่อขอให้วินิจฉัยเกี่ยวกับการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าวได้ภายในหกสิบวัน นับแต่วันที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ออกภายหลังถึงที่สุด

การวินิจฉัย
เกี่ยวกับการ
ปฏิบัติตาม
คำพิพากษา
หรือคำสั่งกรณี
คำพิพากษา
หรือคำสั่ง
ที่ถึงที่สุด
ระหว่างศาล
ขัดแย้งกัน

ให้คณะกรรมการพิจารณาคำร้องตามวรรคหนึ่ง โดยคำนึงถึงประโยชน์แห่ง ความยุติธรรมและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล แล้วให้กำหนด แนวทางการปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลดังกล่าว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้เป็นที่สุด

ให้นำกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๓) มาใช้บังคับกับกรณีนี้โดยอนุโลม

ข้อสังเกต

ที่ประชุมของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕ ได้อภิปรายเกี่ยวกับอำนาจของ คณะกรรมการฯ ในกรณีคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ถึงที่สุดระหว่างศาลขัดแย้งกันในคดีที่มีข้อเท็จจริง เป็นเรื่องเดียวกัน โดยเห็นว่า ไม่ควรกำหนดให้คณะกรรมการฯ มีอำนาจวินิจฉัยว่าคำพิพากษา

หรือคำสั่งของศาลใดศาลหนึ่งเป็นคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขัดด้วยกฎหมาย หรือให้ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลใดศาลหนึ่ง เพราะจะมีผลกระทบกับคำพิพากษาหรือคำสั่งของอีกศาลหนึ่ง และขัดกับความเป็นอิสระของผู้พิพากษาและตุลาการตามที่มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง^๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้บัญญัติรับรองไว้

แนวคำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล

๑. กรณีศาลยุติธรรมพิพากษาให้จำเลยชดใช้ทุนให้ผู้ร้องตามสัญญาเงินทุนไปฝึกอบรมต่างประเทศ ส่วนศาลปกครองพิพากษาให้ผู้ร้องทำสัญญาผ่อนผันให้นั้นระยะเวลาชดใช้ทุนกลับเข้ารับราชการของจำเลยเป็นระยะเวลาปฏิบัติราชการชดใช้ทุน คำพิพากษาของทั้งสองศาลเป็นเหตุให้ไม่อาจบังคับหรือปฏิบัติการชำระหนี้ได้ถูกต้อง เพื่อให้การปฏิบัติตามคำพิพากษาของทั้งสองศาลเป็นไปได้ จึงเห็นสมควรให้บังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลฎีกาก่อน เมื่อมีการทำสัญญาผ่อนผันตามคำพิพากษาศาลปกครองแล้ว จึงให้นับระยะเวลาที่กลับเข้ารับราชการเป็นระยะเวลาชดใช้ทุนโดยคำนวณระยะเวลาดังกล่าวเป็นจำนวนเงินหักกับหนี้ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาและบังคับคดีในส่วนที่เหลือต่อไป (คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๕๒)

๒. กำหนดระยะเวลาหกสิบวันตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง หาใช่อายุความที่จะต้องฟ้องคดีภายในกำหนด เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม คณะกรรมการฯ จึงรับคำร้องไว้พิจารณาได้ (คำวินิจฉัยที่ ๑๙/๒๕๕๒)

มาตรา ๑๕ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐ ถึงมาตรา ๑๔ ไปใช้กับวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา การยื่นคำร้องต่อศาลก่อนการฟ้องคดีตามที่กฎหมายบัญญัติ การสืบพยานหลักฐานไว้ก่อนฟ้องคดี การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล และการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ประการอื่นของศาลโดยอนุโลม

มาตรา ๑๖ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ให้ประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการซึ่งมาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดในที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

การดำเนินการ
เมื่อมีเหตุสงสัย
เกี่ยวกับ
เขตอำนาจ
ระหว่างศาล
ที่เกิดขึ้นใน
ระหว่างการ
พิจารณาของศาล
การประชุม

^๔ มาตรา ๒๔๙ ผู้พิพากษาและตุลาการมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตาม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑๗ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้ทำเป็นหนังสือ ระบุเหตุผลแห่งคำวินิจฉัย และลงลายมือชื่อกรรมการทุกคนที่วินิจฉัย และบุคคลทั่วไปอาจขอคัดสำเนาได้ตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

รูปแบบของ
คำวินิจฉัย

สำนัก

ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกข้อบังคับเกี่ยวกับวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะกรรมการ การพิจารณาและวินิจฉัยของคณะกรรมการ และการอื่นที่จำเป็นเท่าที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กฤษฎีกา

สำนัก

มาตรา ๑๘ ให้เลขานุการศาลฎีกาเป็นเลขานุการคณะกรรมการ และให้มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการตามที่คณะกรรมการกำหนด

เลขานุการ
คณะกรรมการ

สำนัก

มาตรา ๑๙ ให้คณะกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ประโยชน์
ตอบแทน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนัก

มาตรา ๒๐ เมื่อศาลปกครองได้เปิดทำการแล้ว ให้ดำเนินการคัดเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๒) ภายในหกสิบวันนับแต่วันเปิดทำการศาลปกครอง ภายในสี่ปีนับแต่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับให้ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๒) ได้

บทเฉพาะกาล
เกี่ยวกับ
กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิ

สำนัก

กฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ข้อสังเกต

ในระยะแรกของการจัดตั้งศาลปกครอง อาจเกิดปัญหาว่าบุคคลใดเป็นผู้มีความรู้ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองตามมาตรา ๕ (๒) เนื่องจากตุลาการในศาลปกครองเพิ่งเข้ารับตำแหน่งเป็นครั้งแรกด้วยกันทั้งหมด มาตรา ๒๐ วรรคสอง จึงกำหนดไว้ให้ชัดเจนว่าตุลาการในศาลปกครองสูงสุดเป็นผู้มีสิทธิที่จะได้รับการคัดเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ (๒) ได้ เพื่อมิให้เกิดปัญหาในกรณีดังกล่าวขึ้น

สำนัก

กฤษฎีกา

สำนัก

กฤษฎีกา

มาตรา ๒๑ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรการรักษาการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนัก

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
ชวน หลีกภัย
นายกรัฐมนตรี

กฤษฎีกา

สำนัก

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๒๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้คณะกรรมการเพื่อกำหนดที่พิจารณาวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร หรือศาลอื่น โดยให้ประกอบด้วยประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลอื่นและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามที่กฎหมายบัญญัติและให้หลักเกณฑ์การเสนอปัญหาดังกล่าวเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

กฤษฎีกา

สำนัก

กฤษฎีกา